

Et jubileum . Vi kan i disse dager feire et lite jubileum idet det er et år siden den første frie faglige publikasjon ble sendt ut etter okkupasjonen. Mange ting har forandret seg i løpet av dette året. Det maktovergrep som ble innledet mot fagorganisasjonen for et år siden er fullbyrdet. Men selv om apparatet er stjålet fra oss, har vi fremdeles den kraft som arbeiderklassens samhold gir. På siden av, og i direkte motsetning til, det nazistiske fagforeningsapparat, må den nye fagbevegelse reise seg. Uten apparatet, men med kraft, ånd og tro.

Som jubileumsutgave ønsker vi oss øket aktivitet i det frie opplysningsarbeide og en standhaftig holdning overfor alle nazismens overgrep.

I Samorganisasjonen i Bergen er de to tidligere tillitsmenn Nils Hansen og Hans Kvam, under press fra nazistene, gått inn i sine stillinger. Nazisten Knut Opdal har nå overtatt formannsjobben og Rognaldsen huserer som hans nestkommanderene.

Situasjonen blandt fagforeningsfolk har vært preget av noe usikkerhet. Men etter at det første sjokket er over er det høve til en mer rolig vurdering av situasjonen. For å få drøftingene inn i det rette perspektiv er det nødvendig å slå fast et par kjendegjerninger.

1. Fagorganisasjonen er oppløst, og erstattet med et nazistisk tvangsapparat. Enhver støtte til den nye institusjon er en hjelp til fiendens kamp mot den norske arbeiderklasse og det norske folk.

2. Standretten i Oslo har med all ønskelig tydelighet slått fast at vi er ett folk i krig. En naturlig konsekvens av det er at vi alle må betrakte oss som mobiliserte soldater i vårt lands arme. I krig kan en - når en er innringet og avbeboet - la seg fange, men en har rett og plikt til å nekte å stille seg til tjeneste for fienden.

Ut fra disse to grunnleggende kjendegjerninger er det enhver fagforeningstillitsmann og et hvert medlem må ta stilling til de aktuelle spørsmål som melder seg. Vi må rekne med - på tross av Landsorganisasjonens siculære om at det ikke vil bli avkrevet formennene noen lojalitetserklæring - at dette spørsmål vil melde seg før eller senere. Erfaringene viser at slike erklæringer bare er innledningen. Når en tid er gått vil det sikkert bli forlangt posetiv tilslutning til N.S.

Det blir selvsagt enhver tillitsmanns personlige sak å avgjøre om han kan gi slike erklæringer, men han bør vite hvilke konsekvenser det sansynlighvis vil få. Vil det være lettere å si stopp når kravet om posetiv tilslutning kommer? Kanskje det i første omgang går an å kjøpe seg fri for forfølgelse og fengsel, men de betaler med sin fremtidige tillit.

For de almindelige medlemmer melder spørsmålet om kontigentinbetalingen seg. Det er en kjendt sak at det i det siste halvår har vært stor svikt i kontigentbetalingen, skal det nå lykkes for nazistene å få presset ut kontigent av medlemmene til et apparat hvis eneste formål er å knuse det som norsk fagbevegelse har bygget opp gjennom årtier? Ved å unnlate å betale kontigenten har vært enkelt medlem høve til å vise protest mot overgrepene,

Tillitsmennene og de monige medlemmer står idag i den samme ansvarsfulle stilling som sekretariatet stod i tidligere. Vi forlangte av sekretariatet at det skulle ha en fast holdning, idag er de samme kravene stillet til hver enkelt av oss. Vi har plikt til å vise at sekretariatets holdning i den siste tid var et uttrykk for hele den norske arbeiderklasse. Det kan komme til å koste ofre, men er det større offer enn det være soldater og sjøfolk daglig gir? Mange undervuderer sikkert betydningen av den motstand som kan ytes på dette felt. Tenk på hvilken triumf det vil være for nazistene om de kunne slå i bordet

loyalitetserklæringer fra den overveiende del av de norske fagforeningsformenn, og hvilken triumf det vil være for dem om de kunne slå fast at da "uroelementene" ble likvidert, kom kontigentbetalingen igjenge igjen. Skal vi la nazistene få disse fjær i hatten? NEI - ingen møter, ingen kontigent, ingen loyalitetserklæringer til Hanstens og Vickstrøms bødler.

De nye makthavere har også gjort rent bord i Arbeidernes Landsbank, der fagorganisasjonens penger er plasert. Det gamle styre er avsatt og nytt styre satt inn. I det nye styre sitter: Håkon Meyer, Odd Fossum, Erling Olsen, Aksel Schultz og Loif Bjerke. Birger Aamodt må nøye seg med å være første varamann.

Øyenvitner under standretten mot bl. a. Viggo Hansten og Rolf Vickstrøm forteller om den onestående måten disse to opptrådte på under hele retts-saken. Vickstrøm var den vanlige stolte arbeidergutten. Han talte sin sak enkelt og overbevisende. Ingen kunne engang merke at han sikkert i sine tanker hele tiden hadde sin hustru og sitt lille tre års gamle barn. Men alle - selv den mest hardbarkede nazist - måtte føle seg forvisset om at her hadde man for seg en ærlig, trofast arbeider som aldrig kunne svike sin sak.

Viggo Hansten virket sine dommere fullstendig overlegen. Med ro og kall forrækt tilbakeviste han anklagen på alle punkter. Hans blendene klokskap forenet med fabelaktig sprogkundskap flenget anklagerens løst sammenføyde "bevisføring" i tusen biter. Det er betegnende at en tysk offiser i pausen før domsavsigelsen uttalte: "Blir denne mann dømt, finnes ingen rettferdighet".

Samme øyenvitner forteller også om den ro som proget Hansten og Vickstrøm, da de ble ført til rettstedet. Lavt men fast sang de "Ja vi elsker dette landet". Deres faste opptreden virket fullstendig opprivende på de som så dem marsjere ut. "Jog brøt sammen, der de stolt gikk forbi meg", sier en som så dem "det kunne ikke vært verre enn om det var meg selv som var ført bort". To arbeidets helter var det som gikk i døden.

De rottene som har satt seg til kommisærer i de forskjellige forbund, fagorganisasjoner og fagforeninger, prøver nå på å gi det utseende av at de utfører sin rakkertjeneste under tvang. De gir inntrykk av at de er presset til å ta på seg Judas-tjenesten, og at de ikke står i noen bedre stilling enn de gamle tillitsmennene som under trussel om dødsstraff må bli i sine gamle verv.

Hvem vil f. eks. tro noe sånt om Håkon Meyer? Hvem vil tro at han mot sin vilje setter seg i sin venn og gjennom mange år så trofaste medarbeider, Torbjørn Henriksens stol - uten å ville det? Den Kjenner H. Meyer dårlig. Tenk på det forræderske smilet til Birger Aamodt da han tok stolen til den dødsdømte Josef Larson. Og Erling Olsen siklet vell litt mer enn vanlig da han tok plassen etter den dødsdømte Ludv. Buland. Det er tungt å bruke uttrykket, men de er likrøvere.

La oss med en gang slå fast at det ikke gis noen undskyldning for noen av de som idag sitter som kommisærer. De lar seg bruke av fienden. Der er "nyordningsmenn" som mer enn gjerne har gått til sin gjerning, trass i arbeidernes kalde forakt.

Hva hjelper det om de prøver å opptre som kjekke karer med venneråd og varsler til høyre og venstre, eller om de flyr som verpesjuka høns for å få sanksjon på sin overtakelse av stillingene. Det er karer som bærer kappen på begge skuldre, men de håper på at de i oppgjørets time skal bli spart ved sin slisking i denne tiden. Vi vil heller ha erklærte nazister til motstandere, enn medløpere i nazistisk tjeneste. De kan kanskje foreløpig føle seg trygge, men den timen er ikke langt borte da vi igjen har en

FRI FAGBEVEGELSE.